

**A MAI MAGYAR DIÁKNYELV SZÓALKOTÁSI
MÓDJAINAK VIZSGÁLATA
HOFFMANN OTTÓ: MINI-TINI-SZÓTÁRA ALAPJÁN**

Készítette: Koch Viktória
IV. magyar – II. lengyel

Témavezető: Kis Tamás

Debrecen, 2001. május 13.

I. Bevezetés

Jelenlegi záródolgozatomban a Hoffmann Ottó által készített Mini-tini-szótár testrészekkel és formájuk témakörének szavainak elemzésére vállalkoztam.

Megpróbáltam megvizsgálni, milyen szóalkotási módok alapján alkotnak új szavakat a 10-14 éves „tinik” (hiszen a szótár az ő „szókészletük”-ön alapul). Egy záródolgozat terjedelmét tekintve úgy gondolom, lehetetlen teljes, részletes elemzést nyújtani, ennek ellenére megpróbálkoztam a lehetetlennel...

Egyrészt azért választottam ennek a témakörnek az elemzését, hogy a példákon keresztül is érzékeltessem: a diáknyelv nem korlátozódik csupán az iskola tárgykörére, másrészt pedig hogy bizonyítsam a diáknyelv fontosságát, hiszen szélesebbé, gazdagabbá teszi nyelvünket sajátos szóalkotásával.

I. 1. Általában a szlengről

Arra a kérdésre, hogy tulajdonképpen mit is nevezünk szlengnek, igazán kielégítő válasszal nem rendelkezünk. Egyetérthetünk Penttinen állításával, miszerint „a szlenget mindenki ismeri, de igazán senki nem tudja meghatározni”.¹ A nyelvtudomány nem rendelkezik olyan elfogadott szleng-meghatározással, mely a szleng jobb tulajdonságait magába foglalná.

Manapság még mindig inkább konvenció, nem pedig definíció kérdése, hogy mit is tekinthetünk szlengnek. Minden egyes „definíció-próbálkozás” csak részgazságokat tartalmaz, azaz folyamatos kiegészítésre szorulhat.

Vannak, akik a szlenget a tolvajnyelvvvel illetve a barátok közötti nyelvvel azonosítják. Ennek oka az lehet, hogy a francia argó szó szerinti fordítása tolvajnyelvet jelent, mely az alvilági társadalom önvédelmét szolgáltatta, a jelentése manapság már teljesen elmosódott.

A szlenggel foglalkozó szakirodalom legelterjedtebb meghatározása szerint a szleng kifejezés alatt értjük „azokat a többnyire kérészéletű, új szavakat vagy régi szavaknak azokat az új jelentésváltozásait, melyeket a hétköznapi élőbeszéd a tréfás hangulat keltésére vagy a kifejezés színességének fokozására, vagy az újszerűvel való játék örömei, a nyomaték kedvéért használ”.² Rendkívül fontos ismertetője, hogy az egyébként bázisnyelvnek minősülő kifejezéseket is emocionális töltéssel látja el.³

1. Kis Tamás: A szlengkutató útjai és lehetőségei 240. o.

2. Kis Tamás: A magyar katonai szleng szótára (1980-90) 13. o.

3. Kis Tamás: A magyar katonai szleng szótára (1980-90) 12. o.

A szleng nem egységes nyelvi jelenség, legalább három fő típusát kell megkülönböztetnünk:

- a. A közszleng, ami a nyelvet beszélő számára általánosan ismert dolgokat, fogalmakat megnevező, országszerte elterjedt szlengjelenségeket foglalja magába. Leginkább az ún. ifjúsági nyelv szókészletében találjuk őket;
- b. A területi szleng, melynek érvényessége területileg korlátozott;
- c. A szakszleng, ami érdeklődés, hobbi, foglalkozás alapján összetartozó csoportokban fejlődik ki.

A szleng tehát rendkívül összetett nyelvi jelenség, melyet nem jellemezhetünk egyetlen fogalommal, illetve tulajdonsággal. Maga a fogalom (szleng) későn tűnt fel a magyar nyelvudományban, hiszen magyarországi szlengkutatásról az 1980-as évekig nemigen beszélhetünk. Ennek részben politikai, ideológiai okai voltak, másrészt a hazai nyelvészek elutasító magatartása ezzel az új „problémával” szemben. A szlenget ugyanis túlságosan szélsőséges nyelvi jelenségnek tartották.

Lőrincze Lajos meglehetősen elmarasztaló véleménye szerint „érdekes ugyan ez a jassz nyelv vagy tolvaj nyelv, mert elüt a mindennapi nyelvhasználattól, de alapjában véve mégis csak szürke. A szép magyar nyelv ezernyi gazdagságát leszegényíti”.⁴ Nem érthetünk egyet Lőrincze véleményével, hiszen a szleng nem „leszegényíti”, éppen fordítva, gazdagítja nyelvünket sajátos szóalkotásaival, szóhasználatával és stílusával. Fontosságát mindenképpen látnunk kell, hiszen „a szleng voltaképpen a kis közösségek, embercsoportok „kódolt” nyelve, amelyek révén a tagok meghatározhatják identitásukat, helyüket a csoporton belül, valamint viszonyukat a „külvilághoz”.⁵

4. Lőrincze Lajos in. Szépen magyarul – szépen emberül Bp. 1987.

5. Vajna Tamás: „A szleng az, amit a beszélő annak szán” HVG 23/2. (2001. jan. 13.) 45-46. o. (Interjú Kis Tamás egyetemi adjunktussal)

I. 2. Általában az ifjúsági nyelvről ill. a diáknyelvről

Vannak, akik vitatják az ifjúsági nyelv megnevezés helyességét. Véleményük mellett azzal érvelnek, hogy az ifjúsági nyelv használata nincs korhoz kötve, idősebbek is használhatják. Részben igazuk is van, de bizonyos koron túl való használata már szokatlannak, erőltetettnek, sőt, stílusalannak hat. Az ifjúsági nyelv elsősorban az ifjúság jellemző beszédmódja, bár az idősebb nemzedék is a hatása alá kerül(het).

Kovalovszky Miklós az ifjúsági nyelvet (az ifjúsági nyelv mint elnevezés nála fordult elő először) az egész fiatalság által használt rétegnyelvnek, a diáknyelvet pedig ezen nyelvi kategórián belül az iskolai élet jellegzetes fogalmaira szorító csoportnyelvnek tekintette, hiszen a diákok külön csoportot alkotnak a társadalomban. Hoffmann Ottó szerint azonban a diáknyelv nem korlátozódik a szűkebb értelemben vett iskolai és kollégiumi szókincsre, hiszen a diákoknak köznapi életük is van.

Az ifjúsági nyelv „napjaink egyik legfontosabb, legnagyobb hatású és leggyorsabban fejlődő nyelvi rétege, jellegzetesen XX. századi képződmény”.⁶ Tehát a „legújabb időkben fejlődött ki, erős tolvajnyelvi hatás alatt, bizonyos diáknyelvi előzményekből”.⁷

„A szleng (és ennek szeleteként felfogható ifjúsági nyelv) eredetét keresve azonban nem szabad elfelednünk, hogy ennél sokkal erősebbek azok a szálak, amelyek a magyar szlenget a városi és a nem városi népnyelvhez kötik.”⁸ Bárczi Géza⁹ 1932-ben megjelent A „pesti nyelv” című munkájában megemlíti egy „különleges nyelvet”, amelynek nyelvtani rendszere szinte azonos a köznyelvével, szókincse azonban több vonatkozásban eltér attól. Bárczi úgy gondolta, hogy ezt a sajátosságot a nagyvárosok (ebben az esetben Budapest) alsóbb társadalmi rétege termeli ki, és ebből a nyelvből jutnak át egyes szavak más társadalmi rétegek szókincsébe.

Az ifjúsági nyelvre ill. diáknyelvre tehát hatott a tolvajnyelv és a városi és nem városi népnyelv is, valamint ezeken kívül a katonai szakzsargon, illetve a különböző sportágak szavai, kifejezőkészlete.¹⁰

Létrejöttének oka nincs egyértelműen meghatározva. Tolcsvai Nagy Gábor szerint a diákság összetartozásának a tudata alakította ki. Szerinte a városi kultúra több, szűk körben használatos nyelvváltozatot hoz létre. Ilyen például a diáknyelv (és a tolvajnyelv) is.

6. Nyelvművelő kézikönyv Főszerk.: Grétsy László és Kovalovszky Miklós Akadémiai Kiadó Bp. 1982.

7. Kis Tamás: Előadás a magyar nyelvészek VI. Nemzetközi Kongresszusán (a lexikológia és a lexikográfia elmélete és módszertana) Eger, 1994. aug. 24.

8. Kis Tamás: Előadás a magyar nyelvészek VI. Nemzetközi Kongresszusán (a lexikológia és a lexikográfia elmélete és módszertana) Eger, 1994. aug. 24.

9. Bárczy Géza: A „pesti nyelv” MNY. 27. 228. o.

10. Grétsy László: Az ifjúsági nyelv in: Szépen magyarul – szépen emberül Bp. 1987. 63-67. o.

Hoffmann Ottó szerint ez a probléma nem annyira nyelvészeti, mint inkább szociálpszichológiai. Hoffmann Ottó úgy gondolja, hogy a fiatalok szeretnék elkülönülni, és ez tükröződik a nyelvhasználatukban is.¹¹

Matijevics véleménye megegyezik az eddig említettekkel, miszerint a fiatalok úgy érzik „saját nyelvhasználatuk” által, hogy egy csoporthoz tartoznak, és egyben szembeszegülhetnek a felnőttekkel, gúnyolódhatnak, tréfálkozhatnak, feltűnést is kelthetnek általa.

Kovalovszky Miklós azonban nem a titkosság, illetve az elkülönülés szándékának vágyával magyarázza az ifjúsági nyelv létrejöttét, hanem a fiatalok „szokatlanhoz, rendkívülihez, a nem nyárspolgárhoz” való vonzódásával, az eredetiség hajszolásával.¹²

Az ifjúsági és a diáknyelv a köznyelvből és a nyelvjárásoktól csak szó- és kifejezőkészletében tér el, önálló nyelvtannal nem rendelkezik.¹³

Ezzel szemben Vlagyimir Jelisztratov szerint az ifjúsági szleng zöme vagy más nyelvből a szakszlengek közvetítésével átvett kölcsönszó, vagy pedig a tolvajnyelvből származik, tehát saját, többé-kevésbé maradandó szókinccsel ez a szleng nem rendelkezik.¹⁴ Véleményével nem érthetek egyet, mert mint dolgozatom további részében bizonyítottá is válik, a diáknyelv igenis rendelkezik saját szókinccsel és szóalkotással.

I. 3. Általában a szlengszótárakról

Általában homogén típusként kezelik a szlengszótárakat. Ezt a besorolást teljesen természetesnek tekinthetjük, hiszen szlengszótáraink az 1970-es évekig szinte kivétel nélkül kis terjedelmű, néhány szavas magyar köznyelvi értelmezést tartalmazó szójegyzékek voltak, esetleg egy-egy kisebb tanulmánnyal, szinonimamutatóval ellátva. Napjainkra azonban megnövekedett annyira a szlengszótáraink száma, hogy funkciójuk, feldolgozásmódjuk és a bennük foglalt nyelvi anyag alapján ne homogén kategóriaként kezeljük őket, bár tagadhatatlan, hogy továbbra is a bennük leírt szleng típusa alapján lehet a legmarkánsabban elkülöníteni őket. A funkciójuk szerinti osztályozáshoz csak elvétve találni közöttük a hagyományostól eltérő szlengszótárt.

11. Hoffmann Ottó: Mini-tini-szótár A mai magyar diáknyelv szinonimaszótára Pécs 1996.

12. Bachát László: Játékosan mégse durván in. Szépen magyarul – szépen emberül Szerk.: Bachát László Bp. 1987.

13. Kovalovszky Miklós: Az ifjúsági nyelv in. Mai magyar nyelvünk Szerk.: Grétsy László Akadémiai Kiadó Bp. 1976. 92-93. o.

14. Matijevics: A vaidasáoi magyar diáknyelv. Újvidék 1977. 10-24. o.

A szleng már említett típusait figyelembe véve a szlengszótáraknak a bennük foglalt anyag alapján az alábbi fajtáit írhatjuk le:

1. Közszleng szótárak
2. Területi szlengszótárak
3. Szakszleng szótárak
 - diáknyelvi szótárak
 - tolvajnyelvi szótárak
 - katonai szlengszótárak
 - kártyajátékosok szlengjének szótára
4. Általános szlengszótárak (szinkrón-diakrón) ¹⁵

ket nem mindig lehet a hivatalos!

II. Hoffmann Ottó Mini-tini-szótárának, a testrészek és formájuk témakörén belüli szóalkotási módjainak vizsgálata

II. 1. A szótárról általában

Életkori vizsgálat viszonylag kevés van a magyarországi pedagógiai alkalmazott nyelvészetben. Ami akad, az a tulajdonképpeni gyermekkor nyelvére vonatkozik. Mivel az érettségizőket már felnőttként kezelik nyelvük tekintetében, a kamaszok („tinik”) kimaradnak a nyelvészet érdeklődéséből. Hoffmann Ottó ezen próbál segíteni már évek óta. Jelenlegi szótára megírásakor a jellegzetes elemek összegyűjtését tartotta feladatának, hiszen ennek a korosztálynak a teljes nyelvét feldolgozni valósággal lehetetlen. A Mini-tini-szótár a diákkor jellegzetes szóhasználatát tartalmazza az iskolai és a „teljes” élet köréből. Hiszen e korosztály nyelvváltozata sem specifikus iskolai nyelv (nem iskolai szleng: diákzsargon) csupán, hanem kiterjed szinte az élet egészére.

Ez a szinonimaszótár nem értelmező és nem etimológiai szótár, ennek ellenére a sok ismeretlen szó és kifejezés miatt több mint 2400 szóhoz fűzött értelmezést vagy etimológiát a szerző. A szavak témacsoportokban történő elrendezése a beszédhelyzetekhez való kötődést sugallják, tehát a sajátos nyelvhasználati kört.

A témacsoportok közül a testrészek és formájuk témakör szavait választottam jelenlegi dolgozatom elemzésének tárgyára. Az volt a célom ezzel, hogy konkrét közelségben szemléltessem azt, hogy a diáknyelv nem korlátozódik csupán az iskola témakörére.

II. 2. Szóalkotási módok a diáknyelvben, a Mini-tini-szótár testrészek fejezete alapján

Dolgozatomban a szóalkotási módok csoportosításánál Kis Tamás: A magyar katonai szleng szótára című munkájában található rendszerezését vettem alapul.¹⁶

A fiatalok nyelvében igen gyakori a rendhagyó módon történő szóalkotás. Részben – mint már említettem – jellemző rájuk a meghökkentő, szellemes, másrészt a torzított szavak, kifejezések alkotása. A szóalkotási módok nem különülnek el élesen egymástól, gyakran megfigyelhető keveredés az egyes típusok között. Ezért is nem lehet sokszor pontosan meghatározni, hogy egy-egy szó vagy kifejezés melyik csoportba tartozik.

16. Kis Tamás: A magyar katonai szleng szótára (1980-90) Dh. 1991

1. Külső szóalkotás

A. Idegen szavak átvétele

badi' test' < ang. body; krabanc' test' < szlm. kravát' kabát'

glazúr' bő' < ném. Glasur' üvegmáz, zománc; albínó' feltűnően fehér bőrű < sp.

albínó' festékanyag hiánya miatt fehéres bőrű, szőrzetű, tollú élőlény'

busman' sötét bőrű < ang. bushman' dél-afrikai néger; dzsipszi' sötét bőrű < ang.

gipsy' cigány

nigger' sötét bőrű < ang. nigger' fekete, sötét bőrű, néger

suvikszos' sötét bőrű < ném. schuhwichse' cipőkrém

séró' fej < cig. šēro' fej; amorf' furcsa formájú fej < gör. άμορπος' formátlan, alaktalan

hár' haj < ném. Haar' haj; skalp' haj < ang. scalp' a legyőzött ellenségnek a hajjal együtt lenyúzott fejbőre

bleda' sápadt < szln. bled' sápadt, halvány; nósz' orr < or. hoc' orr

A fenti példák is jól tükrözik, hogy az idegen nyelvek milyen nagy hatással vannak a diáknyelv szóalkotására.

B. Nyelvjárási szavak

golóbis' furcsa formájú tárgy < nép. rég. golóbis

szarucsombék' haj < táj. nép. csombók, csimbók' összetapadt szőr, haj; rég. férfi hajfonata'

C. Tolvajnyelvi átvételek

Az ifjúsági nyelv erős tolvajnyelvi hatás alatt, bizonyos diáknyelvi előzményekből jött létre, melyet a következő példa is alátámaszthat:

smárcellék' nyelv < argó < jidd. smár' csók

D. Köznyelvi szavak átvétele

Az idegen, nyelvjárási, és a tolvajnyelvi szavakon kívül a köznyelv szavai is hatással vannak a diákság nyelvére.

fokhagyma' fenék; golyó' szem; tojás' kopasz; háromszög' hát; szalonna' nagyhasú; légycsapó' fül;

*folklór 2. külső
nem járja!*

2. Jelentésbeli szóalkotás

A. Névátvitel

1. hasonlósági névátvitel

zsemle' fenék; szár' nyak; hófehérke' sápadt; kóró' lányok lába

2. érintkezési névátvitel

tetűfészek' haj; etető' száj; nyalóka' nyelv; szagelszűrő' orr

B. Jelentésátvitel

1. szavak hangalakjának hasonlósága alapján

csipesz' csipő (szójáték); vállfa' váll;

2. szócsere a szavak szinonimája alapján

markoló' kéz; tőgy' női mell

C. Jelentésbővülés

lapát' nyelv; koffer' fenék; dzsungel' szakáll; bagoly' nagyfülű; szellőztető' orr; telefon' fül

3. Alaki szóalkotás

A. Szóösszetétel

A szóösszetétel az egyik leggyakoribb szóalkotási mód a diáknyelvben. A rendhagyó szóösszetétel célja leginkább a jelentéssegítés.

ejtőernyős' nagyfülű; náthazacskó' orr; rádióantenna' fül; pattanáspofo' szep-lős; kócbaba' rendetlen hajú; koromhajú' sötét hajú; punkegér' rövid hajú; sapkatartó' fej; retekkert' nyak; kantaraj' szakáll;

B. Szóképzés

A legváltozatosabb nyelvi alakulatok kétségtelenül képzés útján jönnek létre. A diákok jobban kedvelik a kicsinyítő-becéző, játékos, sőt a maguk alkotta mes-terkélrt, torzított ill. a régies vagy kölcsönzött képzőket.

a. névszóképzők

- da/de: légyecsúszda' kopasz

- t: skalpolt' kopasz; hervadt' sápadt; pingált' festett ajak;

- i: buksi, kuki' fej; tüsi, kopi' kopasz; nyávogi' vékony hangú

- ci: bikuci' nagyfejű;

- s: lombos' haj; tüzes' vörös hajú; mákos' sötét hajú;

- ó/ő: kukucskáló' szem; lebegő, sárvédő' nagyfülű; markoló' kéz;

nyálazó' szakáll; durmoló' mély hangú

- ú/ű: tarlófejű' kopasz; gombszemű' apró, kör alakú szemű; nyúl-szemű' riadt szemű;
- ka/ke: meszeltke' sápadt; zöldike' zöld szemű; füleske' elálló fülű; pödörke' bajuszforma
- csi: turcsi' orr

b. igeképzők

Sajnos az általam választott témakörből erre nem hozhatok példát, de ettől függetlenül más témakörök példáin keresztül szeretném érzékeltetni a diákok igeképzésének egyediségét.

- zik: ágyúzik' szellent; lotyózik' kisdolgát végzi; balhézik' mérges, mérgelődik; ágyúzik' a tanuló csal a könyvből vagy füzetből;
- l: dumál' beszél; rajol' nagyképűsködik; kukál' a tanuló csal a könyvből, füzetből;

c. az igekötő magában is módosíthatja a jelentést

betép' berüg, lerészegedik; besül' kudarcot vall; behavazott' szőke hajjú; bepofázik' eszik (általában); behappol/kajál' eszik (különleges módon)

4. A szóalkotás ritkább módjai

A. Mozaikszó-alkotás

A mozaikszó-alkotás világszerte elterjedt szóalkotási mód. Egyik típusa a betűszó, melyre a szótárban is találunk példát:

OSI' fül; MZ (motormárka)' szív; KLG a motorja' szív;

B. Szócsonkítás

A szócsonkítás többféle lehet, a csonkított szóhoz gyakran fűznek képzőszerűségeket.

kopi < kop[asz]; boszi < bosz[orkány]; bajsz' bajusz < baj[u]sz; puszka' száj
(← puszi(i)ka < puszi)

C. Szóferdítés

Szóferdítéssel többnyire erőltetett alakulatok jönnek létre. Tulajdonképpen a szó értelmét veszik el, illetve egy többnyire pejoratív jelentéssel cserélik fel.

pajusz < pajeszXbajusz; szemoldok' szemöldök < szemöldök; szepi' szeplő
(alliteráció szóferdítéssel ← szeplő).

5. Fogalom megnevezése szó szerkezettel

Rendkívül gyakori szóalkotási mód, a diáknyelv szokatlanhoz való vonzódása jól tetten érhető az így létrehozott jelzői szintagmákkal.

szopott gombóc fejű' furcsa formájú fej; kurta sörényű' rövid hajú; vörös hajú máglya' vörös hajú; kormos rézi' sötét hajú; hátracsúszott homlokú' kopasz; homorú tükör' kopasz; kettős látású' kancsal; rojtos szájú' szájforma (← szólás: Rojtosra beszéli a száját' káromkodik folyton'); két bogyó szőrrel' férfimell;

6. Frazeológiai egységek

A. Körülírás

Lemázolták fehérre, megette a citromot' sápadt;

B. Társalgási fordulatok

Kérdés, mekkora?' női mell; Használjon Bánfihajszeszt!' kopasz;

C. Szóláshasonlatok

Olyan, mint a seggem szüretkor.' csúnya arcú; Olyan ronda, mint a világháború.' csúnya arcú; Olyan lúdtalpas, hogy egyszerre kétfelé indul el.' a láb jellemzője;

7. Egyéb szóalkotási módok

A fent említett szóalkotási módokon kívül igen gyakoriak még a **szójáték** révén alkotott szavak, melyek a fiatalság játékosságához, humorához kapcsolhatóak. A szójáték legtöbbször úgy keletkezik, hogy a homonimákat vagy szinonimákat meglepő, váratlan, sokszor ellentétes értelemmel ruháznak fel; szavakat vagy szólások egyes részeit eltorzítják; vagy csupán nyelvi, formai játékot űznek, melynek célja a humor-keltés ill. valaminek a jellemzése, kiemelése, kritizálása. Ilyen pl. szavakban az *ici-pici-cici*, melynek jelentése férfi mell, vagy a *pacák' nagyhasú'* jelentésben.

Az **ikerítés** is a termékeny szóalkotási módok közé tartozik a fiatalok körében. Az így keletkezett szavak többsége azonban nem tekinthető valódi ikerszónak, hiszen nem osztódással keletkeznek; legfeljebb ál- vagy forradásos ikerszók, mivel önálló, de rímelő szavak kapcsolódnak benne össze. Pl. *szakáll-vokál' szakáll'*; *kancsi-bandzsi' kancsal, bandzsít'*.

A **névadás** is jelentős szerepet alkot a diáknyelv szóalkotásában. Köztudott, hogy a személynevek már ősidőktől kezdve a megkülönböztetést szolgálták. A régiségben túlnyomórészt köznévi, melléknévi vagy számnévi jelentéssel, egyelemű formában „beszélőnév” jellege volt. Ifjúságunk játékos kedve sokszíniú tud variálni

mind a régi, mind az újabb nevekkal, új jelentést aggatva rájuk, melyek kiterjednek a tulajdonnév más fajtáira, tehát az összes szleng nevekre is. Gyakran az egyén egy-egy jellemzőbb tulajdonságát is igen találó nevekbe sűrítik bele. Pl. Pöttyös Panni 'szep-lős' (< ifjúsági regény címe); Szeplő Marci, Szeplő Szilárd 'szeplős' (a játékosság itt is megfigyelhető az alliterációban); Céna Géza, Cincogó Cili 'vékony hangú'; Dör-mögő Dömötör 'mély hangú' (< medvenév meseregényben).

Az eddig felsorolt szavakban is előfordultak neologizmusok. Amint megjelenik az életben valami újszerű, annak nevet is kell adni. Ezt – természetesen – az ifjúság is egyből átveszi, de többnyire átformálva ill. más jelentéssel. Ilyen pl. a nagyfenekű nőre alkalmazott „rossz a fartechnikája” kifejezés is.

III. Összegzés

Jelenlegi dolgozatomban remélem sikerült jól megvilágítanom az ifjúsági nyelv legfőbb jellemzőit (többek között az elevenséget, játékosságot, ötletességet, fantáziát, humort, de ugyanakkor a durvaságot és meghökkentést is) a szóalkotási módjaik vizsgálata alapján. Az általuk létrehozott szavak ill. kifejezések mindenképpen színesebbé teszik nyelvünket, ezért is nem ítélném őket, mint ahogy mégis megtették néhányan (dolgozatomban már előbb említettem elmarasztaló véleményt a diáknyelvvvel kapcsolatban, ezért ezt most itt nem ismételném). A diáknyelv hatása azért is jelentős, mert nem csupán saját korosztályának nyelvére hat, hanem az idősebb nemzedékekére is. Egyrészt hiszen mindenki volt egyszer fiatal, ezáltal egyes diáknyelvi elemeket megőrizhet egész életén keresztül, másrészt pedig gyermekeinktől, unokáinktól vagy éppen fiatalabb ismerőseinktől a mindennapi társas érintkezésben is folyamatosan „tanulunk” új diáknyelvi elemeket. Ezeket őriznünk kell és folyamatosan „frissítünk”, hiszen ez által is gazdagíthatjuk nyelvünket és őrizhetjük fiatalságunkat.

IV. Irodalomjegyzék

1. Bárczy Géza: A „pesti nyelv” MNY. 27.
2. Hoffmann Ottó: Mini-tini-szótár A mai magyar diáknyelv szinonimaszótára Pécs 1996.
3. Kis Tamás: A magyar szlengszótárak in. Magyar nyelvjárások 32. (1995.)
4. Kis Tamás: A magyar katonai szleng szótára (1980-90.) Db. 1991.
5. Kis Tamás: A szlengkutatás útjai és lehetőségei
6. Kis Tamás: Előadás a magyar nyelvészek VI. Nemzetközi Kongresszusán (a lexikológia és a lexikográfia elmélete és módszertana) Eger 1994. aug. 24.
7. Kovalovszky Miklós: Az ifjúsági nyelv in. Mai magyar nyelvünk Szerk.: Grétsy László Akadémiai Kiadó Bp. 1976.
8. Matijevics: A vajdasági magyar diáknyelv Újvidék, 1972.
9. Nyelvművelő kézikönyv Főszerk.: Grétsy László és Kovalovszky Miklós Akadémiai Kiadó Bp. 1982.
10. Szépen magyarul – szépen emberül Szerk.: Bachát László Bp. 1987.
11. Vajna Tamás: „A szleng az, amit a beszélő annak szán” HVG 23/2.
12. Vlagyimir Jelisztratov: Szleng és kultúra

TARTALOMJEGYZÉK

I.	Bevezetés	1
I.	1. Általában a szlengről	1
I.	2. Általában az ifjúsági nyelvről ill. a diáknyelvről	3
I.	3. Általában a szlengszótárakról	4
II.	Hoffmann Ottó Mini-tini-szótárának, a testrészek és formájuk témakörén belüli szóalkotási módjainak vizsgálata	6
II.	1. A szótárról általában	6
II.	2. Szóalkotási módok a diáknyelvben, a Mini-tini-szótár testrészek fejezete alapján	6
III.	Összegzés	12
IV.	Irodalomjegyzék	13